

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta**LAUSUNTO maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemiseen 25.5.2022 klo 10.00****ASIA: Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien hallituksen esitystä eduskunnalle luonnonsuojelulaksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan lausunnolla olevan luonnonsuojelulain uudistus on tärkeä edistysaskel Suomen luonnon ja sen monimuotoisuuden suojelussa. Kansainvälisesti ja kansallisesti asetuista tavoitteista ja erilaisista toimintaohjelmista huolimatta luonnon monimuotoisuuden heikkenevää kehitystä ei ole kyetty estämään. Tilanteen parantaminen edellyttää merkittäviä lisätoimia. Kansallisesti luonnonsuojelulain uudistaminen on yksittäisistä tällaisista toimista tärkein. Metsähallituksen mielestä lakiesitys on kokonaisuutena hyvä ja hyvin laadittu. Lakiin on tehty paljon tärkeitä sisällöllisiä laajennuksia, sekä laajempia että suppeampia. Edellisistä esimerkkeinä voidaan todeta ekologista kompensatiota, luonnonsuojelun tiedonhallintaa ja luontotyyppien suojelua koskevat osuudet. Sisällöllisten laajennusten ohella lain rakennetta on uudistettu: uusi rakenne on selkeä ja johdonmukainen. Joidenkin yksittäisten kokonaan uusien asioiden (esim. luonnonsuojelun seuranta ja luonnonsuojelun tietojärjestelmä) osalta perustelut ovat kuitenkin asioiden tärkeyteen nähden suppeita, ja näitä tulisikin jatkotyössä selventää ja konkretisoida. Myöhemmin annettavan asetuksen merkitys on tässä suuri.

Metsähallituksen Luontopalvelujen toiminnan kannalta keskeiseen lukuun 6 ei ole esitetty laajoja muutoksia, mutta siihen esitetään kuitenkin runsaasti pienempiä tarkennuksia ja täydennyksiä, joista monet selkeyttävät ja helpottavat Metsähallituksen Luontopalveluiden toimintaa keventämällä alueiden hoitoon ja käytön ohjaukseen liittyviä hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi lain perusteluihin sisältyy varsin paljon Metsähallituksen kannalta tärkeitä uusia kirjauksia, jotka selventävät säännösten nykytilaa ja tulkintaa, mikä osaltaan tehostaa suojelualueiden hoitoon ja käytön ohjaukseen liittyvää käytännön työtä.

Luonnonsuojelun tietojärjestelmää käsittelevässä luvussa 13 tuodaan esille lukuisia luonnonsuojelun tietojärjestelmälle asetettavia vaatimuksia, jotka tulee ottaa huomioon mm. Metsähallituksen Luontopalveluiden ylläpitämien tietojärjestelmien tulevassa kehittämisessä. On selvää, että laissa hahmottuvan tiedonhallinnan pitemmän aikavälin tavoitetilan saavuttaminen tulee edellyttämään luonnonsuojeluhallinnon tiedonhallinnassa ”tiikerinloikkaa”, joka tulee vaatimaan tiivistyvän yhteistyön ja selkeiden roolitusten ja tehtäväjakojen ohella myös huomattavia taloudellisia panostuksia myös Metsähallituksen Luontopalveluissa.

Luonnonsuojelun viranomaisia ja muita toimijoita koskevan erillisen luvun lisääminen luonnonsuojelulakiin on Metsähallituksen mielestä tarpeellinen, hallintoa selkiyttävä uudistus.

Metsähallitus pitää tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla poistamalla mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään kaikilta valtion luonnonsuojelualueilla.

Metsähallitus pitää tärkeänä, että rajaloukkausten, ylimääräisen työn ja maanhaltijan oikeusturvan takia myös valtion muun luonnonsuojelualueen” rajat ovat tarpeen merkitä näkyvästi maastoon (59 §). Epäselvissä tilanteissa olisi luonnonsuojelusta vastaavan viranomaisen tultava lisäksi pyydettäessä osoittamaan korvauksetta rajan paikka. Samalla Metsähallitus kuitenkin toteaa, että rajojen merkitsemisestä aiheutuu erittäin merkittäviä kustannuksia Metsähallituksen luontopalveluille.

Samoin Metsähallitus esittää lainkohdan 50 §:n osalta säädöskohtaisiin perusteluihin selkeyden vuoksi lisättäväksi tien kunnossapitoa koskevan termin sisällön tarkentamista. Tien kunnossapitokysymys on erityisen tärkeä Metsähallituksen metsätaloustoiminnan kannalta, koska valtion maille ei ennestään ole perustettu kulkuoikeusrasitteita (vrt. yksityismaat).

Metsähallitus esittää myös eräiden käsitteiden ja niiden vaikutusten selventämistä toimintaan lain säädöskohtaisissa perusteluissa (lainkohdat 1§, 7§, 43§: varovaisuusperiaate, ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuminen, kytkeytyneisyys).

Samoin esitetään lisättäväksi lainkohta, joka mahdollistaisi ja turvaisi tarkoituksenmukaisen tutkimuksen jatkumisen Metsähallituksen hallinnassa olevissa Luke:n tutkimusmetsissä.

Juha Niemelä
pääjohtaja